

Струка (назив):		ШУМАРСТВО И ОБРАДА ДРВЕТА		
Занимање (назив):		Шумар		
Предмет (назив):		МАШИНЕ И АЛАТИ		
Опис (предмета):		Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):		ШУМСКА МЕХАНИЗАЦИЈА I		
Датум:	2021. година	Шифра:	Редни број:	01
Сврха				
Модул је развијен у сврху стицања основних знања потребних за руковање и одржавање одговарајућих алата и машина које се користе у различитим сегментима шумарске дјелатности				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Искоришћавање шума - Шумске комуникације - Техничко цртање 				
Циљеви				
Овај модул има циљеве да: <ul style="list-style-type: none"> - ученици стекну основна знања о механизацији која се користи у шумарству - уоче значај примјене механизације - ученици знају дефинисати технолошке захтјеве машина и уређаја који се користе у одређеним фазама рада - правилно користе и одржавају машине и уређаје - ученици стичу радне навике и развијају одговорност према средствима рада - науче како се правилно рукује са машинама - схвате значај правилне примјене и редовног коришћења опреме и средстава заштите на раду 				
Теме				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ручни алати 2. Машине и уређаји за обраду земље 3. Машине и опрема за подизање и његу зелених површина 4. Машине и опрема за сакупљање сјемена 5. Машине и опрема за заштиту биљака и уређаји за наводњавање 				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	

Ученик је способан да:				
1. Ручни алати	<ul style="list-style-type: none"> - наведе ручни алат који се користи приликом ручне обраде земљишта, - да зна користити ручни алат, - да зна користити личну заштитну опрему, 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује средства за рад по намјени - припреми средства за рад - одржава исправним средства рада, - по потреби оштри ручни алат, - направи од одговарајућег дрвета држалицу - замијени поломљену држалицу, 	<ul style="list-style-type: none"> - предузима мјере за безбједан рад у складу са прописима, - показује еколошку свјест и значај очувања животне средине, - показује велику одговорност према природним ресурсима, - води евиденцију радних сати - прихвата специфичне услове рада на отвореном, у шуми, - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме за припрему и извршење радних задатака, - има позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - исказује позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - изражава спремност за иницијативу и предузимљивост, 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - образложити утицај средстава за рад на здравље радника, - демонстрирати технике рада са појединим ручним алатима - демонстрацију обавити у школском дворишту или на терену - опремити кабинет са ручним алатима - објаснити ергономски положај радника приликом коришћења појединих алатки
2. Машине и уређаји за обраду земљишта	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише и наброји радне операције везано за обраду земљишта, - наброји машине за припремне радове, - дефинише принцип рада истих, - објасни принцип рада машина за уклањање пањева, оруђа и опреме за уклањање шибља и корова - објасни врсте плугова и њихове дијелове, - прикаже машине за допунску обраду земљишта и дефинише принцип рада истих 	<ul style="list-style-type: none"> - води рачуна о свом животу и здрављу те животу и здрављу других радника и особа које посјећују радилиште, - служи се технологијом приликом извођења радова, - користи средства рада и њихове капацитете, - обезбиједи приступ средствима рада на локацију извођења радова, - припреми средства за рад, - одабере мјесто за дневне одморе, 	<ul style="list-style-type: none"> - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - исказује позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - изражава спремност за иницијативу и предузимљивост, 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрирати рад машина и уређаја путем наставних филмова, - организовати посјету расаднику у фази припреме земљишта за сјетву и садњу, - организовати одлазак на сајам пољопривреде и шумарства - објасниту пружање прве помоћи повријеђеном, - одвести ученике на пољопривредно добро, расадник и слично - на терену демонстрирати рад машина за обраду земљишта - објаснити начин и значај одржавања уређаја и опреме

		<ul style="list-style-type: none"> - утврди исправност средстава рада и опреме визуелним прегледом, - прегледа функционалност сигурносних дијелова на средствима рада, - замијени потрошне дијелове, - пријави кварове непосредном руководиоцу, - рукује машинама и уређајима за обраду земљишта 	<ul style="list-style-type: none"> - самостално рјешава проблеме и испољава самосталност у раду, - води рачуна о животу и здрављу, како свом тако и осталих учесника у процесу производње. 	
3. Машине и опрема за подизање и његу зелених површина	<ul style="list-style-type: none"> - изврши подјелу машина према намјени, - објасни механизме за управљање, кретање и заустављање радне машине, - дефинише и објасни принцип рада машина за сјетву сјемена трава,и објасни машине за сјечење бусена, - објасни функцију, улогу и примјену ваљака, те улогу и примјену аератора земљишта, - наброји машине и уређаје за кошење траве, 	<ul style="list-style-type: none"> - наброји радне машине које се користе у хортикултури, - разликује машине према намјени, - управља и рукује радним машинама, - изврши припрему средства за рад, - утврди исправност средстава за рад визуелним прегледом, - преконтролише систем за управљање и кочење на радним средствима, - чисти, пере и подмазује средтва рада, учествује у 	<ul style="list-style-type: none"> - предузима мјере за безбједан рад у складу са прописима, - ради самостално и у тиму, ефикасно користи радно вријеме, - показује висок ниво еколошке свијести, - изражава позитиван став према важности техничке и функционалне исправности опреме и средстава рада, - прихвата специфичне услове живота и рада на отвореном, - показује склоност за иницијативу, - показује осјећај уредности и прецизности, - развија способност организовања и сарадње у групи, 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на моделима и макетама показати главне саставне дијелове машина, - посјетити са ученицима парк или стадион и демонстрирати рад машина за његу зелених површина, - за демонстрацију рада користити проспекте и видео записе произвођача машина и опреме, - упутити ученике на интернет странице гдје су приказане савремене машине и опрема попут сјекача бусена, аератора, разних косачица како моторних тако и соларних, дуваљки и усисивача за сакупљање лишћа, пресађивање стабала, вађење коријења, и сл.

	<ul style="list-style-type: none"> - познаје машине за вађење и пресађивање стабала, као и машине за крчење пањева, - наброји машине и уређаје за сакупљање лишћа и другог отпада 	<p>вршењу редовног сервисирања,</p> <ul style="list-style-type: none"> - пријави веће неисправности непосредном руководиоцу, - изабере мјесто за одлагање средстава рада и опреме, - припреми површину за сјетву сјемена трава, - одржава чистим и уредним стазе и фонтане, - сузбија биљне болести и штетнике, - хијерархијски комуницира у оквиру пословног субјекта, - правилно изводи радне поступке, - води рачуна о животу и здрављу како свом тако и других радника 		
--	---	--	--	--

4. Машине и опрема за сакупљање сјемена	<ul style="list-style-type: none"> - се упозна са техником извођења радова, - обиђе радилиште и објекте рада, - познаје уређаје за трушење сјемена, - дефинише уређаје и опрему за контејнерску производњу садница са голим коријеновим системом, - разликује уређаје за производњу садница заштићеним коријеновим системом, - анализира радне операције приликом сакупљања сјемена, - објасни начине сакупљања репродуктивног материјала, сјемена, - познаје могуће опсаности које могу угрозити извршиоца посла, - користи одговарајућу опрему за сакупљање сјемена, - користи прописана лична средства за заштиту 	<ul style="list-style-type: none"> - служи се технологијом при извођењу радова, - познаје средства рада и њихове капацитете, - смјести машине, алате и уређаје у складу са прописима, - припрема средство за рад, - рукује средствима рада, - по потреби креше, одсијеца гране које му сметају приликом сакупљања сјемена, - утврди исправност средстава рада визуелним прегледом, - прегледа сигурносне уређаје на средствима рада, - уклони све препреке које ометају несметан рад, - користи специјалне уређаје за пењање и сакупљање сјемена - води рачуна о свом животу 	<ul style="list-style-type: none"> - предузима мјере за безбједан рад у складу са прописима - преузима одговорност за свој рад - показује еколошку свијест и склоност ка природи, а нарочито шуми - испољава одговорност за природне ресурсе - изражава свијест о потреби адекватне заштите и употребе заштитне опреме - прихвата специфичне услове живота и рада у шуми, - отворен је за комуникацију, - има склоност за иницијативу, - позитиван однос према промјенама и иновацијама, - изражава позитиван став према професионалним етичким стандардима и вриједностима, 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрирати принцип рада машина и опреме за сакупљање сјемена, - објаснити принцип рада машина и опреме за сјетву сјемена - демонстрације обављати уз коришћење наставних филмова или презентација произвођача машина - за демонстрацију користити разне шеме, слике, проспекте, паное и моделе - по могућности организовати посјете специјалним сајмовима, - путем видео записа демонстрирати употребу пењалица, - објаснити значај познавања времена дозријевања сјемена, - указати значај правилног складиштења, паковања и чувања сјемена, - образложити значај адекватне амбалаже за паковање сјемена и значај етикетања врећица за паковање сјемена
--	--	---	--	--

<p>5. Машине и опрема за заштиту биљака и уређаји за наводњавање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - се упозна са технологијом и техникама извођења радова, - познаје средства рада и њихове капацитете, - наведе машине и уређаје које се користе за атомизацију пестицида, - разликује и опише средства за рад, - наведе послове везане за заштиту биљака и наводњавање, - опише радне поступке према према утврђеним технологијама и упутствима, - наведе машине и уређаје које користе опаснеи штетне материје за човјека и животну средину, - објасни начине заштите и уређивања шума, - познаје прописане стандарде и норме, - придржава се упутства за сигуран рад, - разликује преносне и стабилне уређаје за наводњавање, 	<ul style="list-style-type: none"> - користи средства рада и њихове капацитете, - служи се технологијом при извођењу радова, - утврди исправност средстава рада визуелним прегледом - благовремено уочи кварове на машинама и пријави непосредном руководиоцу, - смјести машине, уређаје и опасне материје у складу са прописима, - одабере мјесто за дневне одморе, - прегледа сигурносне уређаје и направе на средствима рада, - рукује машинама и уређајима за заштиту биљака и наводњавање, - води евиденцију утрошка материјала, (пестицида), - хијерархијски комуницира у оквиру пословног субјекта, - рукује опасним материјама сходно прописима, 	<ul style="list-style-type: none"> - предузме мјере за безбједан рад у складу са прописима - ради самостално и у тиму - прихвата одговорност за свој рад - изражава позитиван став према важности техничке и функционалне исправности средстава за рад - показује еколошку свијест и склоност ка природи, а нарочито шуми и водама - испољава одговорност за природне ресурсе - утврди исправност средстава рада и опреме визуелним прегледом - пријави веће неправилности и кварове непосредном руководиоцу, - ефикасно користи радно вријеме, - преузима одговорност за свој рад, - изражава позитиван став према професионалним етичким стандардима, - показује осјећај уредности и тачности, - отворен је за комуникацију, - испољава склоност за иницијативу, - има позитиван однос према промјенама и иновацијама, - изражава свијест о потреби адекватне и правовремене заштите и употребе заштитне опреме, 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрирати рад машина и уређаја путем наставних филмова, - за демонстрацију рада користити проспекте и видео записе произвођача машина и опреме, - упутити ученике на интернет странице гдје су приказане савремене машине које се користе у фази заштите биљака, - демонстрирати рад ручних прскалица, а на терену показати рад моторних прскалица, - објаснити начин апликације пестицида путем замагљивача и запрашивача, - за демонстрацију рада у кабинету-школском дворишту, користити обичну леђну прекалицу, - истаћи значај правилног избора пестицида, - објаснити и обаразложити најефикасније вријеме примјене хемијских средстава - дефинисати мјере личне заштите приликом апликације хемијским средствима - образложити мјере пружања прве помоћи у случају тровања
---	---	--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише технику и технологију примјене хемијских средстава, - познаје технику апликације течних средстава, - дефинише технику апликације чврстих средстава, - образложи технику апликације гасовитих средстава, - искаже оправданост апликације пестицида из ваздуха, 	<ul style="list-style-type: none"> - води рачуна о свом и животу других људи, - исто тако води рачуна о заштити животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> - разматра заштиту здравља људи и животне средине у складу са хигијенским, техничким и другим заштитним мјерама 	
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Практична настава - Заштита биљака - Искоришћавање шума 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске - Друга стручна и теоријска литература - Готови припремљени цртежи и шеме - Сајамски каталози и проспекти - Презентације 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):		ШУМАРСТВО И ОБАРДА ДРВЕТА			
Занимање (назив):		Шумар			
Предмет (назив):		МАШИНЕ И АЛАТИ			
Опис (предмета):		Стручно-теоријски предмет			
Модул (наслов):		ШУМСКА МЕХАНИЗАЦИЈА II			
Датум:	2021. година	Шифра:	ШТ-2-МА-2	Редни број:	02
Сврха					
Модул је развијен са циљем стицања основних знања потребних за руковање и одржавање механизованих средстава рада која се користе у шумарској пракси у смислу принципа рада, техничких карактеристика и могућности у различитим условима коришћења					
Специјални захтјеви / Предуслови					
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Искоришћавање шума - Шумске комуникације - Техничко цртање - Педологија					
Циљеви					
Овај модул има циљеве <ul style="list-style-type: none"> - ученици стекну основна знања о механизацији која се користи у шумарству - уоче значај примјене механизације - познају технолошке захтјеве машина и уређаја намјењених за одређене радове - правилно користе и одржавају машине и уређаје са становишта рационализације - стекну радне навике и развију одговоран и стваралачки однос према средствима за рад - схвате значај правилне примјене и редовног коришћења опреме и средстава заштите на раду на сваком радном мјесту					
Теме					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Машине и алати за сјечу и израду ШДС 2. Машине у фази примицања и привлачења ШДС 3. Утовар и превоз ШДС 4. Грађевинске машине					
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике	
	Знања	Вјештине	Лчне компетенције		
	Ученик је способан да:				

1. Машине и алати за сјечу и израду шумских дрвних сортимената	<ul style="list-style-type: none"> - опише ручни алат који се користи при сјечи и изради ШДС - дефинише машине и уређаје који се користе при сјечи и изради ШДС - рукује ручним алатом, машинама и уређајима - се упозна и опише механизована средства рада за цијепање дрвета - опише сложене, машине којима се обавља сјеча и израда ШДС - објасни принцип рада моторне тестере - наброји и на шеми и на узорку, покаже главне дијелове моторне тестере - познаје врсте и типове моторних тестера - припреми за рад и стартује моторну тестеру (у хладном и топлом стању) - разликује технике рада са моторном тестером - наоштри и замијени ланац, свјећицу, прекује прекинути ланац 	<ul style="list-style-type: none"> - служи се технологијом при извођењу радова - користи средства за рад и њихове капацитете - утврди исправност средстава за рад - чисти и подмазује средства за рад - оштри радне дијелове средстава за рад - отклања ситније кварове и мијења потрошне дијелове - пријави веће кварове непосредном руководиоцу - прати норматив утrophка горива и мазива - води евиденцију радних сати - правилно изводи радне операције у складу са стандардом - хијерархијски комуницира у оквиру пословног субјекта - води рачуна о животу и здрављу, како свом тако и других радника у 	<ul style="list-style-type: none"> - предузима мјере за безбједан рад у складу са прописима - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - показује еколошку свијест и позитиван однос према природи - прихвата специфичности живота и рада у шуми и показује одговорност за природне ресурсе - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - исказује иницијативу и предузимљивост, - посједује одлучну способност за разумијевање сложених технолошких структура и система - има способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду - развија свијест о значају употребе и коришћења професионалне заштитне опреме намијењене за рад са моторном тестером и механизованим 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрирати рад са ручним алатом и доступним механизованим средствима за рад у школском дворишту или директно у природи - помоћу цртежа, шема и сајамских проспеката, наставних филмова, приказати машине за сјечу и израду ШДС и конкретно на опреми у кабинету и школском дворишту, приказати машине за сјечу и израду ШДС - објаснити коришћење алата и машина на безбједан и сигуран начин - демонстрирати оштрење радних дијелова средстава за рад, ручно и машински (видео туторијал), - за кабинет обезбиједити моторну тестеру у дијеловима - константно инсистирати на значају ергономског положаја радника при раду - указати на важност коришћења личних заштитних средстава
---	--	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - наброји прикључне уређаје за моторну тестеру 	<p>непосредном окружењу,</p> <ul style="list-style-type: none"> - сарађује и комуницира са надређеним и другим радницима у оквиру пословног субјекта - исказује спремност за тимски рад 	<p>средствима рада у фази примицања и привлачења ШДС</p> <ul style="list-style-type: none"> - води рачуна о заштити животне средине - испољава осјећај прецизности - преузима одговорност за свој рад - показује одговорност за природне ресурсе 	
--	--	---	--	--

<p>2. Машине у фази примицања и привлачења шумских дрвних сортимената</p>	<ul style="list-style-type: none"> - јасно дефинише фазу примицања и привлачења ШДС од пања до стоваришта на камионском путу - познаје средства рада у њихове капацитете - опише средства за рад на примицању и привлачењу - разликује средства рада за примицање од средстава за привлачење ШДС - користи прописану личну заштитну опрему - разликује врсте механизованих средстава за рад у фази примицања и привлачења - наброји главне дијелове зглобног трактора, жичаре и витла - познаје могућности лаког преносног витла и његову употребу у фази примицања ШДС, 	<ul style="list-style-type: none"> - служи се технички савременим средствима у раду -користи средства рада и њихове капацитете -утврди исправност и изврши припрему средстава за рад -визуелним прегледом уочи евентуалне кварове -редовно одржава и сервисира радне машине -у сјечини проналази предмет рада, исти копча чокер омчама и качи на главну сајлу -примиче и привлачи ШДС по просјекама шумским тракторским влакама -монтира ланце на погонске точкове -благовремено пријави веће кварове -непосредном руководиоцу -испољава спремност за тимски рад -сарађује и комуницира са сарадницима у тиму -води рачуна о животу и здрављу, како свом тако и других радника у непосредном окружењу 	<ul style="list-style-type: none"> - служи се технологијом при извођењу радова, - користи средства рада и њихове капацитете, - изгради бараке и објекте за смјештај радника у случају елементарних непогода, - трасира линије за извлачење ШДС од пања до стоваришта на камионском путу, - проналази посјечену дрвну масу у шуми и упућује раднике да исту извлаче на стовариште, - качи ШДС за сајлу, - провјерава и осигурава терет, - привлачи и извози сортименте по унапријед утврђеним путевима и влакама, - разврстава сортименте по класама, на стоваришту, - утврди исправност средстава рада визуелним прегледом, - по потреби рукује машинама, - води евиденцију утрошка материјала (горива и мазива), - води евиденцију радних сати 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објаснити техничке могућности и карактеристике лаког преносног витла - навести техничке могућности и примјену витла монтираног на моторну тестеру - образложити техничке могућности зглобних трактора оремљених са витлом - дефинисати техничке могућности жичано-ужетних направа - презентирати рентабилност и економичност примјене жичано-ужетних направа - истаћи значај благовременог излачења ШДС из сјечине - путем видео презентација, наставних филмова и промотивног материјала показати ученицима изглед механизације за примицање и привлачење ШДС - посјетити локално шумско газдинство и на лицу мјеста објаснити технику рада витла, зглобног трактора и жичаре - указати на значај примјене личних заштитних средстава
--	--	--	--	---

3. Утовар и превоз шумских дрвних сортимената	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише примјену утовара и наброји врсте утоваривача, - наброји главне дијелове и врсте аутодизалица, - дефинише главне дијелове и врсте виљушкара, - препознаје главне дијелове и врсте порталних дизалица, - дефинише мање кварове на утоваривачима - разликује врсте транспорта који се користе у шумарској пракси, - објасни типове и врсте камиона који се користе за транспорт, - изврши обрачун трошкова транспорта, - обрачуна учинак, - примјењује одговарајуће мјере заштите на раду у фази утовара и транспорта ШДС. 	<ul style="list-style-type: none"> - служи се технологијом при извођењу радова, - користи средства рада и њихове капацитете, - припреми и уреди привремено стовариште, - изврши припрему средстава за рад, - утовара и истовара ШДС, - води евиденцију извршења норми и норматива, - користи унапријед договорену визуелну и вербалну комуникацију на радилишту, - сарађује и комуницира са надређенима, - познаје различите врсте заштитне опреме и примјену исте у појединим фазама рада, - уклони недостатке у производном процесу који директно утичу на продуктивност рада, - води рачуна о свом и животу других људи из окружења 	<ul style="list-style-type: none"> - предузима мјере за безбједан рад у складу са прописима, - ради самостално и у тиму, - ефикасно користи радно вријеме, - преузима одговорност за свој рад, - изражава позитиван став према важности техничке и функционалне исправности средстава за рад, - показује еколошку свијест и склоност ка природи, а нарочито шуми, - прихвата специфичне услове живота и рада у шуми, на отвореном, - испољава одговорност за природне ресурсе, - отворен је за комуникацију, - посједује склоност за иницијативу, - позитиван однос према промјенама и иновацијама, - изражава свијест о потреби адекватне и правовремене заштите и употребе и употребе заштитне опреме, - разматра заштиту здравља људи и животне средине у складу са хигијенским и техничким мјерама 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - организовати посјету шумском газдинству и упознати ученике са возним парком, - израчунати учинак камиона и укупне трошкове транспорта, - посебно објаснити значај обрачунске дистанце и како се иста добија, - објаснити начин контроле и рачунања утрошка горива и мазива, - израчунати трошкове утовара ШДС, - организовати посјету централном стоваришту и упознати ученике са радом виљушкара, транспортера и др. - објаснити употребу таблица техничких норми за рачунање норми утовара и истовара, - демонстрирати, путем видео записа, слагање дизалице у транспортни положај и различите положаје при раду,
--	---	---	---	---

4. Грађевинске машине	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише области рада и примјене грађевинских машина у шумарству, - наброји машине за ископ и утовар земље, - препозна машине за сабијање земљишта, - дефинише машине за транспорт, пренос и утовар земље и машине за разастирање материјала, - објасни изглед и дефинише техничке карактеристике машина за радове у стијени, - наброји машине за производњу грађевинског материјала, - објасни мјере заштите при раду са грађевинским машинама 	<ul style="list-style-type: none"> - служи се технологијом при извођењу радова, - адекватно користи средства рада и њихове капацитете, - припрема средства за рад, - утврди исправност средстава рада визуелним прегледом, - прегледа сигурносне уређаје на средствима рада, - чисти, пере и подмазује средства рада, - отклони мање сложене кварове, - замијени потрошне дијелове, - пријави веће кварове непосредном руководиоцу, - рукује машинама и уређајима за грађевинске радове, - помаже трасирање путева, влака и просјека, - обавља мање сложене грађевинске радове под надзором стручних лица, - води евиденцију утрошка материјала (горива и мазива), 	<ul style="list-style-type: none"> - предузима мјере за безбједан рад у складу са прописима, - ради самостални и у тиму, - ефикасно користи радно вријеме, - преузима одговорност за свој рад, - изражава позитиван став према важности техничке исправности средстава за рад, - показује еколошку свијест и склоност ка очувању природе, - прихвата специфичне услове живота и рада на отвореном, - показује одговорност за природне ресурсе, - отворен је за комуникацију о послу, - показује склоност за иницијативу, - има осјећај уредности и тачности, - изражава свијест о потреби адекватне и правовремене заштите и употребе заштитне опреме 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - по могућности организовати посјету грађевинском предузећу и упознати ученике са одговарајућим машинама, - организовати посјету сајму грађевинарских машина и опреме, - објаснити суштинске разлике између појединих грађевинских машина, - у настави користити слике, сајамски материјал, наставне филмове, интернет и сл, - организовати посјету предузећу које посједује грађевинску механизацију - објаснити значај примјене средстава личне заштите - демонстрирати начин одржавања средстава за рад - путем видео записа приказати рад појединих грађевинских машина
------------------------------	---	---	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> - прати извршење радних норми, - води евиденцију радних сати, - попуњава грађевински дневник (по потреби), - хијерархијски комуницира у оквиру пословног субјекта, - сарађује и комуницира са надређеним, - правилно изводи радне поступке, - отклања недостатке у раду, - води рачуна о свом и животу људи из окружења 		
--	--	--	--	--

Интеграција

- Искоришћавање шума
- Шумске комуникације
- Техничко цртање
- Педологија

Извори

- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске
- Друга стручна и теоријска литература
- Готове израђене скице и модели
- Различите видео презентације и туторијали са интернета
- Сајамски проспекти и видео материјали

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.

